

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

ОПРЕДЕЛЕНИЕ №1

София, 11 януари 1996 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Иван Григоров

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Станислав Димитров

Тодор Тодоров

Николай Павлов

Александър Арабаджиев

Димитър Гочев

Георги Марков

при участието на секретар-протоколита Красимира Кишева разгледа в закрито заседание на 11 януари 1996 година к.д.№ 31/1995 г., докладвано от съдията Николай Павлов.

Делото е образувано на 21.12.1995 г. по искане на 51 народни представители от 37-ото народно събрание да бъдат обявени за противоконституционни текстовете на чл. 5 и чл. 23 от Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол (ЗСВЦВК) относно прогласяването на български граждани за чуждестранни лица в зависимост от местопребиваването им, както и изискването за такива чуждестранни лица - български граждани, да имат разрешение от Министерството на финансите, за да могат да извършват сделките и действията, визирани в чл. 23, букви "а", "б" и "в" от същия закон.

В обстоятелствената част на искането се застъпва гледището, че посочените разпоредби пряко противоречат на чл. 26 от Конституцията във връзка с чл. 5, ал. 2 от нея. Твърди се, че щом едно лице е български гражданин, то не може да има различни права и задължения, а още по-малко ограничени права, само защото има постоянно местоживееие в чужбина, или е напуснало пределите на страната преди повече от шест месеца, или е с намерение да се засели в чужбина.

Производството е във фазата по допустимостта на искането.

Конституционният съд е сезиран от субект на инициатива по чл. 150, ал. 1 от Конституцията. Искането е за установяване на противоконституционност на разпоредби от закон, което е от компетентността му по чл. 149, ал. 1, т. 2 от основния закон.

Конституцията от 1991 г създава основите на новата демократична правова държава. Затова според чл. 5, ал. 1 другите закони, в това число и заварените, не могат да й противоречат. Ето защо разпоредбите на § 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Конституцията създават механизъм за изпълнение на конституционната повеля на чл. 5, ал. 1 по отношение на заварените закони. Съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд "се произнася по искане за установяване на противоконституционност на законите и на другите актове на Народното събрание, както и на актовете на президента". Този текст е възпроизведен в чл. 12, т. 2 от Закона за Конституционния съд. По спор за конституционност на закон Конституционният съд е винаги компетентен да се произнесе със задължително решение. Няма значение кога е приет законът - преди или след Конституцията, законодателят не прави разлика, защото иначе би го казал в конституционна разпоредба.

Практиката показва, че правоприлагащите органи, включително и административните, изпитват затруднения по прилагането на § 3, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Конституцията. Това

обективно може да доведе до спор, дали дадена законова норма трябва да се прилага или не. Компетентен да се произнесе по този спор е Конституционният съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. С решението на Конституционния съд се въвежда безспорност и безпротиворечивост относно прилагането на закон или законова норма.

С оглед на изложеното, както и предвид обстоятелството, че са изтекли сроковете в хипотезите на § 3, ал. 2 и 3 от Конституцията, се създават условия за неточно и нееднакво прилагане на законите, приети преди основния закон и се затруднява правният ред и върховенството на Конституцията.

Това налага Конституционният съд съгласно правомощията си по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията като върховен орган, който следи за спазването и прилагането ѝ, да промени практиката си и да приеме, че са допустими искания за установяване на конституционносъобразност на заварените от Конституцията закони и законови норми.

Конституционният съд приема, че по делото трябва да бъдат конституирани като заинтересувани страни по смисъла на чл. 18 ЗКС Народното събрание, президентът, Министерският съвет, главният прокурор, министърът на правосъдието, министърът на финансите и министърът на външните работи.

На основание чл. 19, ал. 1 ЗКС Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ:

Допуска за разглеждане искането на 51 народни представители от 37-ото народно събрание за обявяване на противоконституционността на текстовете на чл. 5 и чл. 23 ЗВЦВК относно прогласяването на български граждани за чуждестранни лица в зависимост от местопребиваването им,

както и изискването за такива чуждестранни лица - български граждани, да имат разрешение от Министерството на финансите, за да могат да изпълняват сделките и действията, визирани в чл. 23, букви "а", "б" и "в" от същия закон.

Председател: Асен Манов